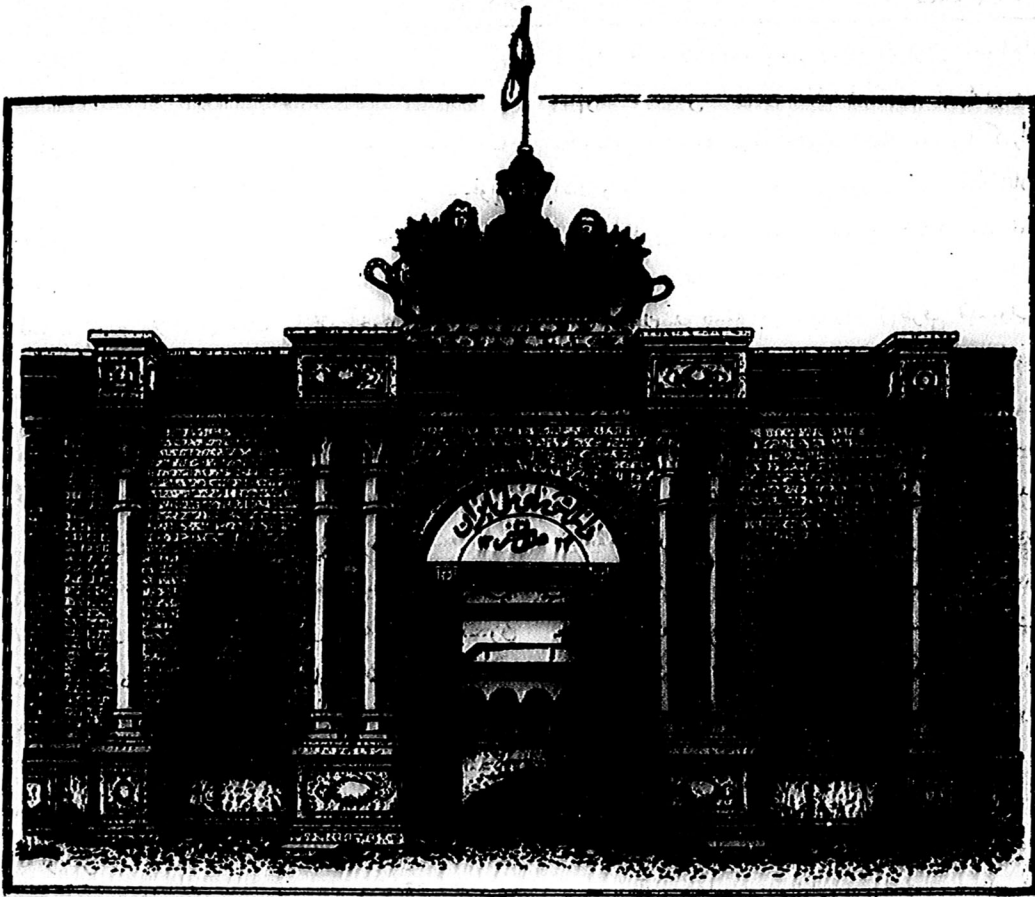

— دوره هفتم تقنینیه —

<p>جلسه ۴۶</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۴۶</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یکشنبه اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ مطابق ۲ ذی حجه ۱۳۴۷</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود — — — — — پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبوعه مجلس</p>	<p>قیمه اشراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه ۴ دوازده تومان ~~~~~ قیمه تک شماره بک قران</p>

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	مذاکرات در کلیات خبر کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه داخلی	۷۲۹	۷۴۱

مذاکرات مجلس

دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يوم يكشنبه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ مطابق ۲ ذی حجه ۱۳۴۷

جلسه ۴۶

(مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر
بریاست آقای دادگر تشکیل گردید)
(صورت مجلس يوم پنجشنبه نوزدهم اردیبهشت
را آقای مؤید احمدی قرائت نمودند)

غائبین با اجازه
آقایان : نوبخت - ملک آرائی - سید کاظم -
بوشهری - عمادی - آشتیانی - وثوق قزوینی - همراز
حبیبی - لرسدانی - دبستانی - آقایان - میرزا احمد رضا شیرازی

طباطبائی وکیلی - حاج سید محمود - تیمور نائش

غائبین بی اجازه

آقایان: شهبازی - حیدری - عبدالحسین خان دبیر

میر ابراهیمی - میرزا حسنخان وثوق - موقر - قوام

حاج رحیم آقا - میرزا ابو الفضل - مهدوی - حاج

حسین آقا مهدوی - شیخعلی مدرس - حاج حسین

ملک - حاج غلامحسین ملک - محمد آقا

رئیس: آقای سید یحیی

نایب: آقای زوار

رئیس: آقای زوار

نایب: آقای زوار

رئیس: صورت مجلس ایرادی ندارد؟

(مجلس ختم شد)

رئیس: صورت مجلس تصویب شد. خبر کمیسیون

تجدید نظر در نظامنامه داخلی مطرح است

(مجلس ختم شد)

مقام رئیس مجلس شورای ملی بمیدان ارگانه نمایندگان

مجلس در چند دوره تقنینیه بر اثر تجربه و امتحان عملی

به نواقص و کمبودها نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی

بر خورده و تقاضای تجدید نظر و اصلاح آنرا نموده اند

در دوره چهارم تقنینیه طرحی تقدیم داشته اند که منجر

به ارجاع اصلاح نظامنامه به هیئت رئیسه کشته و همیشه

رئیس وقت هم خبر خود را تهیه و طبع و توزیع شده است

و نیز نمایندگان در دوره پنجم تقنینیه نظر اصلاحی

نظامنامه داخلی را تعقیب و ختم هیئت رئیسه دوره

چهارم را بعنوان طرح قانونی تقدیم رئیس از قبیل توجه

شدن بکمیسیون خاصی ارجاع و خبر آن کمیسیون هم طبع

و توزیع گردیده است مجدداً طرحی در تاریخ ۱۳۰۷ از

طرف نمایندگان محترم حاضر دایر به تقاضای اصلاح مواد

نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی تقدیم گشت و در نتیجه

ارجاع امر بکمیسیون دوازده نفری منتخبه از شعب تصویب

رسید کمیسیون در جلسات عیدیه بعد از مذاقه و مطالعه

در نظامنامه فعلی و مقایسه مواد آن با مواد اصلاحیه منظمه

از طرف کمیسیون دوره پنجم و با در نظر گرفتن احتیاجات
مشهوده در ضمن عمل و حذف قسمتهای غیر عملی و با
ملاحظه مواردیکه سابقه جای نص نظامنامه را گرفته
است و با رعایت سرعت جریان امور پارلمان و عدم اتلاف
وقت مواد پیشنهادی را که عبارت از ۱۴۹ است تنظیم
و اینک خبر آن را تقدیم میدارد.

فناوریهای ریخته مواد مدونه از طرف کمیسیون
با مواد نظامنامه فعلی از حیث اصول نظامنامه داخلی
مجلس از قرار است که در بالا بیرون میرسد
(در نظامنامه پیشنهادی کمیسیون تجدید نظر پیش بینی شده است)

۱ - ائتراج رای شعب شش گانه هر شعبه یکمترتیب بعد از
تجدید هیئت رئیسه بعمل خواهد آمد. کلیه کمیسیونهای عادی
از شعب انتخاب میشوند و وظیفه شعب فقط رسیدگی
به اعتبار نامه ها و انتخاب کمیسیونها است و همچنین شعب
و کمیسیونها به تفاوت از نقطه نظر اینکه جمع موافقین
خبر باشند انتخاب میکنند و نمایندگان حق حضور در
کلیه کمیسیونها را دارند.

۲ - کلیه لوائح و طرحها بیک شورای خواهد بود
مگر آنچه مربوط به امتیازات و معاوضات بود و خارج
و اتباع آنها و با وضع مالیات و عوارض و با رای مجلس
باشد که در این صورت دو شوری است و فوریت لوائح
و طرحها عبارت از فوریت در مجلس است بدون اینکه
بکمیسیون ارجاع گردد.

۳ - در رانی به قیام و قعود طبقه اتخاذ شده است
که متممین شناخته شوند

۴ - وزراء باید جواب سؤال نمایندگان را فوراً
بدهند و اگر نتوانند تا یک هفته حق استمهال دارند
اگر وزیری بر حسب استیضاح مستعفی شد ممکن است
قراری که نتیجه استیضاح است داده شود وزراء باید
ماهی یکمرتبه جواب قطعی قانونی عریض واصله بمجلس
را بدهند که با اطلاع نمایندگان برسد.

۵ - نمایندگان در هر دوره بیش از دو ماه متوالی
باسم ماه متفاوت حق مرخصی ندارند و تاخیر تصویب

نمی توانند از شعب دیگر انتخاب کنند و باید از شعبه خودشان
انتخاب کنند مجبورند شاید دو نفری انتخاب شود که
مصلحت نباشد. بعد مینویسد کلیه طرحها بیک شوری باشد
این صحیح نیست چرا؟ برای اینکه امروز در دنیا می
گویند سه شور و چهار شور آئینت ما میانهم و میگورنیم
بیک شور و این صحیح نیست و یکی دیگر مینویسد در رای
به قیام و قعود طبقه اتخاذ شده که متممین شناخته شوند
این برای چیست؟ بجز زحمت چیز دیگری نیست زیرا باید
یکدفعه از موافقین رای بگیرند یکدفعه دیگر از مخالفین.
آئینت شاید بیست نفر هم متمم باشند و اینها باید جزء
مخالفین رای بدهند و این تقریباً مثل این است که یکدسته
را بخواهند مخالف بسازند برای اینکه باید دو مرتبه رای
بگیرند و این صحیح نیست متمم یعنی آن کسیکه در موقع
طرح بیک لایحه دلالتی دارد که این صحیح است و دلایل
دیگری هم دارد که صحیح نیست. بان جهت مردد است رای
نمیدهد پس این مخالف نیست زرد دارد. ولی اینجا در
جزء مخالف محسوب میشود حالا اگر مقصود تعیین موافق
و مخالف است این بیک مطلب دیگر است که با ورقه هم
ممکن است فهمید کی رای داده. کی نداده است و بیک
مطلب دیگر هم که باید عرض کنم راجع بیک شوری بود
شوری است در اصل ۱۳ و در اصل ۳۲ قانون اساسی
مینویسد: مذاکرات مجلس شورای ملی ۲ از برای اینکه
نتیجه گرفته شود ۶ باید با حضور نماشاچی و رودنامه نویس
و اینها باشد. دلیلی هم که در این اصل مینویسد این است
که تفصیل گذارشات را مردم مطلع شوند که هر کس صلاح
اندیشی در نظر داشته باشد در روز نامه عمومی بنویسد
پس اگر دو شوری نباشد روز نامه نویس از کجا مطلع
میشود که بگوید صحیح نیست؟ پس باید دو شوری باشد
که روز نامه نویس و مردم به بینند رسیدگی کنند و
اصلاحاتی که بنظرشان میرسد اعتراضاتی که دارند بنویسند
که در شور دوم تصحیح شود و باز در اصل ۳۲ مینویسد
هر کس میتواند عرضحال با ایزادات یا شکایات خود را
بمجلس هرزه بدارد اگر مطلب راجع بخود مجلس باشد

رئیس - آقای دکتر حسن خان
دکتر حسین خان عظیمیا - آقایان مستحضرند که
نظامنامه منحصر است به این مجلس و این وکلا
و کس دیگر در این نظامنامه شریک نیست به این
جهت باید نظامنامه را وقتی میخواهیم تغییر بدهیم
خیلی دقت و مطالعه بکنیم که اشتباهی درش نشود
و بیک حقی از این مجلس و سایر مجالس فوت اینجا
در کلیات مینویسد که این نظامنامه رؤس که تغییر
کرده اینها است این بنظر بنده صحیح نیست زیرا باره
از موادش با قانون اساسی مخالف است و بعضی دیگر بر
خلافه حدیث این مجلس است حالا بنده عقاید خودم را
عرض میکنم و بعد هم آقایان دیگر موقر و مخالف
فرمایشاتشان را میفرمایند مینویسد: کمیسیونها باید از
شعب انتخاب شوند. برای اینکه سہلتر باشد شاید
نظرشان این بوده است ولی بعد بنده این صحیح نیست
چرا؟ برای اینکه کمیسیونها مربوط به اکثریت مجلس
است حالا در این مجلس اکثریت و اقلیت نیست و همه
دار موافق دولت هستند این ربطی به مجلس ندارد. مجلس
دواری اکثریت و اقلیت است کمیسیونها باید بر طبق
رای اکثریت از این مجلس انتخاب شوند که نسبت بلوائح
دولت در کمیسیون و در مجلس موافقت حاصل کنند وقتی
که بنا شد از شعبه انتخاب شود و وقتی هم فرض کنیم
باشد آئینت اگر از مخالفین در کمیسیونها انتخاب شوند
بیشتر باعث بطرف جریان کارها میشود و اسباب زحمت
است و حالا اگر آقایان درست توجه کنند می بینند که
عرض بنده صحیح است و یکی دیگر عیبش این است که
کمیسیونهایی که از شعب انتخاب میشود شاید اشخاصی
یکه در آن کمیسیونها بخورد نباشند آئینت آنها که

جواب کافی باو خواهد داد چنانچه راجع بیکى از وزارتخانه ها است بآنجا خواهد فرستاد . بالاخره کلمه ایرادات را مینویسد که اگر اینها راجع بمجلس باشد مجلس جواب کافی خواهد داد ایرادی که بمجلس میکنند چیست . ؟ جز اینکه میگویند این لایحه که آمده این عیب را دارد بر خلاف منافع عمومی است دیگر حق ندارند چیز دیگری بمجلس ایراد کنند که چرا شما سه ساعت بظهر یا چهار ساعت بظهر میآئید . باز مینویسد : که وزراء باید جواب سؤال نمایندگان را فوراً بدهند این حرف هم غیر عملی است و معنی ندارد که در نظامنامه باشد برای اینکه سؤالى که از وزیر میشود باید برود فکر کند مطالعه کند آنوقت بیاید جواب بدهد فوراً که نمیتواند جواب بدهد . بعلاوه در اصل ۴۲ قانون اساسی مینویسد سؤال و توضیحی که از وزراء میشود باید بیرون از اندازه اقتضا بعهده لموقع نیفتد و اینکه اینجا مینویسد فوراً بیاید جواب بدهد مخالف این اصل است مضافاً باینکه غیر عملی است باید ده روز پنج روز فرجه داشته باشد که برود مطالعه کند بعد بیاید جواب بدهد بعد هم يك چیزی که توشن آن خیلی بنظر بنده بد است و خوب نیست این است که مینویسد نمایندگان بیش از دو ماه متوالی یا سه ماه متناوب حق مرخصی ندارند یعنی اگر این تصویب شد يك کسی را که دو ماه یا سه ماه مرخصی دادند دیگر مجلس نمیتواند بگوید نه . این صحیح است ؟ در صورتیکه حالا این مجلس گاهی میشود ده روز مرخصی را میدهد و ده ماه مرخصی را میدهد برای اینکه به اختیار مجلس است ولی وقتی که گفته شد بموجب این نظامنامه دو ماه مرخصی داده میشود دیگر اگر چنانچه يك وقت عده هم کافی نباشد مجلس نمیتواند رأى ندهد و مطابق نظامنامه مجبور است که باین مرخصی رأى بدهد و این صحیح نیست بعد مینویسد که اگر يك وکیل نااش ماه در مجلس حاضر نشد منزله است . در صورتیکه وکیل برای مدت دو سال انتخاب میشود و کسی نمیتواند او را معزول کند بعضی از نمایندگان - صحیح است
زوار - صحیح نیست خبر

دکتر عطیها - اصل پنجم مینویسد که منتخبین از برای دو سال تمام انتخاب میشوند . معزول است چیست حالا اگر نیامد مجازاتش بکنند . منزله معنی ندارد (نمایندگان صحیح است) مضافاً باینکه برخلاف قانون اساسی است چرا بجهت اینکه در اصل چهاردهم میگوید این نظامنامه باید چه باشد . قانون اساسی نظامنامه داخلی مجلس را تعریف کرده مینویسد نظامنامه داخلی امور شخصی خود را از قبیل انتخاب رئیس نواب رئیس منشیان و سایر اجزاء و ترتیب مذاکرات و شعب و کمیسیونها و غیره را مرتب و منظم میکند هیچ نمیگوید میتواند وکیل را معزول کند و بعقد بنده این صحیح نیست و اساساً ورود در اینکه نظامنامه داخلی را ما عوض کنیم مصلحت ما نیست و باید بهمین ترتیبی که هست باشد
رئیس - آقای احتشام زاده
بعضی از نمایندگان - نیستند
آقا سید یعقوب - بنده اجازه خواستم
رئیس - خیلی زمان مانده است که بشا برسد
آقای زوار

زوار - نماینده محترم صدایشان خیلی ضعیف بود و بنده آن اندازه هائی را که می شنیدم و یاد داشت کرده ام مجبورم جواب بدم : عرض کنم قسمت اولش راجع بوزراء بود . این جا مینویسد وزراء باید جواب سؤال نمایندگان را فوراً بدهند و اگر نتوانند تا يك هفته حق استمهال دارند . البته همانطوری که در بعضی جاها مخصوصاً در مرخصیها نماینده محترم به اهمیت مجلس قائل هستند در این جا هم باید بطریق اولی قائل باشند این جا وقتی میگوید وزراء باید فوراً جواب مجلس را بدهند در ضمن میگوید تا يك هفته هم حق استمهال دارند تا یک هفته بوزراء مهلت داده میشود و در ظرف این يك هفته وزیر هر گونه جوابی را میتواند در مقابل سؤال يك نماینده حاضر کند و این هم همانطور که نماینده محترم فرمودند يك سابقه هائی دارد ممکن است که مجلس يك اقلیتی پیدا کند . البته مجلس يك اقلیت و

يك اکثریتی لازم دارد و حالا خوشبختانه همه باهم موافقیم ولی ممکن است مجلس يك اقلیتی هم پیدا کند و این مطلب سابقه هم دارد ادوار گذشته يك ماه دو ماه ابتدا جواب بسؤالات نمیدادند و در اینصورت البته مطالب سؤال کننده از وزیر فوت میشد از این جهت اینرا اینجا قید کردند که وزراء باید فوراً جواب سؤال را بدهند اگر ندادند . . .

دکتر حسنخان - قانون اساسی تعیین کرده زوار - تا يك هفته میتوانند استمهال کنند و بنده تصور میکنم این هیچ حقی را از سؤال کننده بمجلس فوت نمیکند بلکه بر اهت مجلس میافزاید که وزیر موظف است فوراً جواب بدهد یا فویش در ظرف يك هفته طول بدهد آمدم راجع بمسئله مرخصی که فرمودند البته ما قائل هستیم که مجلس شورای ملی مرکز ثقل مملکت و همه کار را می تواند بکند ولی يك انصافی هم در کار است یعنی چه ؟ يك مثلی عرض میکنم : فرض بفرمائید بنده يك قرضی از حضرتعالی کردم در حدود هزار تومان و در مقابل چهار هزار تومان خانه خودم را بشما بیع شرط دادم و در آنوقت معین توانستم قرض خودم را بدم آیا انصاف و عدالت اجازه میدهد که در مقابل هزار تومان شما چهار هزار تومان بنده را ضبط کنید ؟ ولو اینکه شرعاً حق ما شماست ولی انصاف اجازه نمیدهد که شما چهار هزار تومان من را در مقابل هزار تومان ببرید . البته وکیل هر چه میخواهد میتواند بکند ولی نباید بکند . علت اینکه صد و سی و شش نفر معین شده است برای کثرت عده بوده که نتیجه شوری حاصل شود نسبت به ملت و مملکت و الا اگر هفتاد یا هشتاد نفر کافی بود البته در موقع وضع قانون هفتاد یا هشتاد نفر را مینوشتند ولی فلسفه اینکه نوشته اند صد و سی و شش نفر برای این است که شوری بکنند و بالاخره مجلس هم که محل تفریح گاه نیست نماینده محترم آقای امیر هماون تشریف ندارند این جا در موقعی که اعتبار نامه آقای حاج غلامحسین ملك التجار مطرح بود بنده مخصوصاً باین عنوان مخالفت

کردم که ایشان در مجلس حاضر نمیشوند و هنوز هم حاضر نشده اند اگر حاضر نمیشدند چرا قبول کردند و انتخاب شدند ممکن بود بجای آقای حاج غلامحسین ملك التجار يك نفری انتخاب شود که بیاید اینجا پشت این صندلی بنشیند و انجام وظیفه کند يك مخارجی برای انتخاب آقای حاج غلامحسین شده است ما باید بفهمیم که این مخارج از کجا میشود این مرکز را اگر ما تشخیص دادیم که این پولی که خرج انتخابات میشود از کی ها گرفته میشود آنوقت تفصلاً و زحماً باین ماده رأى خواهیم داد اگر آقای حاج غلامحسین ملك التجار تشریف نمی آوردند چرا انتخاب شدند ؟ شغل تجارتمی دارند چرا وظیفه مهمی را قبول کردند ؟ این وظیفه مهم است از این نقطه نظر اگر يك وکیل نا شش ماه حاضر نشد منزله است و دوات باید تجدید انتخاب کند (عده از نمایندگان حقی ندارند) برای اینکه ملت وکیل لازم دارد اورنگ - خرج دو مرتبه میشود
رئیس - بن لاین صحبت نفرمائید

زوار - آقای قائم مقام شنیدید ؟ فلسفه اینکه اگر نا شش ماه حاضر نشد منزله است این بود که عرض کردم اما در موضوع مرخصی ها در این جا هم باز بنده همان اصل را قائلم البته وکیل حق دارد میتواند يك ماه دو ماه مرخصی بگیرد با استفاده از حقوق ولی باید يك برشی را هم برای خودش قائل باشد آقا بنده چه امتیازی دارم با فلاحت وزیر ؟ البته بنده وکیلیم آن هم وزیر است و هر دو از حقوق و پول ملت اعاشه میکنیم چرا ما ایفاء وظیفه نکنیم و او نکنند ؟ بنده را انتخاب کرده اند که بیام اینجا زحمت بکنم بنام سعادت ملت بجهدت بکنم آنوقت برای اینکه بنده ناخوشم پنج ماه اجازه بگیرم نه خدا راضی است و نه مخلوق هیچکس راضی نیست . عرض کردم در عین حال که بنده معتقدم همه کار را میتوانم بکنیم ولی نباید بکنیم . در ظرف دو سال البته دو ماه مرخصی بری هر کسی هست و این برای این است که اگر در ظرف دو ماه در مجلس

حاضر نشد حقوق بگیرد. در دوره ششم که بنده متخیر
بعضوت بودم سابقه دارم که يك نفر خبر مرخصیش رد
شدیم بعد از چند روز کیسیون مدتش منقضی شد و
کیسیون دیگری انتخاب شد و آن نماینده خودش در آن
کیسیون عضویت پیدا کرد و عین آن خبر را مجدداً آورد
در مجلس و تصویب شد. التماس فرمودند پس دو ماه
مرخصی مشروع را هیچ لازم نیست مجلس رأی بدهد
همان روزی که میخواهد برود به اداره مباشرت اطلاع
میدهد و میرود و دو ماه مرخصی هم کافی است ولی
اگر دو ماه منقضی شد دیگر نباید حقوق بگیرد. پس
بنام حفظ بیت المال مسلمین زیاد از دو ماه یعنی پنجاه
شش ماه نمیشود مرخصی داد. این بود قسمت هائی را
که نماینده محترم فرمودند و بنده این قسمت ها را که
شنیدم جواب عرض کردم و عقیده ام این است این
دو ماده بر جسته ترین مواد این نظامنامه است
و برای صلاح مجلس هم تصور میکنم خوب باشد که
آقایان موافقت فرمایند که اقلاً این ماده تصویب شود.

آقا سید یعقوب (ماده که مطرح نیست)

رئیس - آقای عباس میرزا

عباس میرزا - بنده موافقم بعد از يك مخالف.

رئیس - جزو مخالفین نوشته اید محل را اشتباه
کرده اید. آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده مخالفت هائی را که با تغییر نظامنامه
داخلی داشتم غالبش را بلکه تمام آن را آقای دکتر
حسن خان فرمودند و بنده تکرار نمیکشم چون غالب
چیز هائی را که ایشان فرمودند مد نظر بنده بود ولی
چیزی که باقی مانده و ایشان فرمودند و بنده آن
عقیده ندارم این است که نوشته شده است مخبر کیسیونها
باید از موافقین باشند. بنده این را عقیده ندارم برای
اینکه اولاً نمیشود هر روز يك مخبری را عوض کرد
بعنوان اینکه با این لایحه مخالف است. مخبر باید بیطرف
باشد مخبر مخالف با موافق باشد. بنده عقیده ندارم مخبر
باید شخصی باشد بیطرف و صرف نظر کیسیون را بگوید

مطلب نباید رای بدهید (من باب مثل عرض میکنم)
بنده هم مقیدم میترسم مجبور میشوم رأی بدم حالا که
الحمد لله ایست و وجود خارجی ندارد پیش بینی است که
بعد ها ممکن است ایجاد بشود باین ملاحظه بنده مخالفم
و مخالفت های دیگر هم دارم مثلاً همان چیزی که آقای
دکتر فرمودند که وزیر در ظرف هفت روز جواب سؤال
وکیل را بدهد غالباً ممکن است در ظرف يك هفته
جواب ندهد بعضی چیزها هست که در ظرف هفت روز
امکان ندارد جواب بدهد مثلاً يك مطلبی است که در
آخرین نقطه اسرینا باید آقای وزیر تحقیق کند و جواب
بدهد و این البته در مدت یک هفته امکان ندارد و لا اقل
باید پانزده روز مهلت بدهند که تمام قسمت ها را تحقیق
کنند و جواب بدهند والا اگر بنا بشود که فوری بادر
ظرف یک هفته باشد غالباً سؤالات بی جواب خواهد ماند
رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - البته نظر محترم آقایان هست که در اوایل
مجلس هفتم این نظامنامه نظر باینکه يك نواقصی داشت
که مبادی آن نواقص مرتفع شود طریحی با قید دو فوریت
تقدیم مجلس شد و با يك شوق و شغفی ما طرح را گذرانیدیم
و کمیسیون انتخاب شد بطور فوق العاده که بنده هم
عضویت آن کمیسیون را داشتم و برای اینکه کار رای مجلس
نهییم کنیم ما بمجلسه مواد نظامنامه را که در دوره پنجم
اصلاح کرده بودند و آقای تیمور تاش و آقای دادگر رئیس
محترم مجلس و آقای دکتر مصدق و آقای شیروانی و يك
عده از رفقای آن دوره عضویت آن کمیسیون را داشتند و
نظامنامه را اصلاح کردند که طبع و توزیع هم شده است
ما مناسبت تجدید نظر را همان نظر اصلاحی دوره پنجم را
قرار دادیم. بعضی مواد مورد مشاجره زیاد شد در کمیسیون
و یکی دو ماه همانطور که آقای عظیمی فرمودند مورد توجه
قرار داده بودند و چون اختلاف مرتفع نشد بانظر
مجلس واگذار کردیم تقسیم لایحه ایست دو شوری میدییم
بمجلس در مجلس بحث میکنند و پیشنهادات داده می شود
و کاملاً نظریات و کلام معلوم میشود آنوقت در شورائی

ممكن است تکلیف اساسی را معلوم کنیم یکی از مسائلی
که قابل تجدید نظر بود و حالا آقای فیروز آبادی اعتراض
کردند و الان شاهد مشام است و میخواهم خدمتشان عرض
کنم این است بنده سمت مخبری در این کمیسیون دارم ولی باینکه
دو تا از این اصلاحات مخالفم. یکی همان مسئله انزال
وکیل است که يك عده موافق بودند و یک عده مخالف
یکی اینکه بیائیم طوری رأی بگیریم که متمتع را معین کنیم
این را هم بنده عقیده ندارم و معتقدم که همچو ازومی
ندارد این دو چیز است که در این نظامنامه هست و بنده
هم مخالفم با اینها حالا شما میفرمایید که من دفع کنم یا
این برخلاف نظریه و عقیده ام است چطور میتوانم دفع
کنم و اعتراض شما را جواب بدهم ۱۴ باین جهت است
که میخواهم عرض کنم مخبر باید روی موافقت خبر
انتخاب شود. مخبری که مخالف خبر کیسیون و لایحه دولت
است این معقول نیست نمیتواند دفاع از نظریه کیسیون
کند. پس مخبر نظریه اکثریت کیسیون را دفاع میکند
عقیده شخص خودش را که نباید بگوید ولی اگر خودش
موافق باشد قهراً از روی عقیده و ايمان دفع میکند
نظریه اکثریت کیسیون را و همان هم مطلوب است برای
اینکه مخبر باید دفع کننده نظریه اکثریت کیسیون باشد
بکنفر از نمایندگان - خبر کیسیون

یاسائی - خوب در هر صورت خبر هم مال کیسیون
است افراد که خبر ندارند کیسیون نتیجه رأی اکثریت
است چیز دیگر که نیست بهر حال راپورتنی تقدیم مجلس
شده و آقایان هم معلوم میشود فقط این چیز هائی را
که بنده در مقدمه راپورت گذاشته ام خوانده اند و
مواد را اصلاً در نظر ندارند الان بسیاری از سواق در
داخله مجلس معمول است که برخلاف نظامنامه فعلی است
ولی بحکم سابقه ما قبول کرده ایم ما آنها را داخل
نظامنامه کرده ایم هم سابقه است و هم از نقطه نظر عمل
دیدیم بهتر است گفتیم خوب جزء نظامنامه هم باشد یکی
هم بعضی مواد در نظامنامه فعلی هست که عملی نیست
مثلاً موادی دارد که میگوید شعب تشکیل میشود لایحه

و طرحها را باهمی ارجاع میکنند و آنها در اطرافش دور میکنند و میدهند به کمیسیونها کمیسیونها هم نظریات خودشان را میاورند بمجلس و بهوقت این قضیه عملی نموده مگر نظرم میاید در دوره پنجم راجع به تکلیف (مطلب) بود مگر اگر آقایان نظرشان باشد گفتند شمس تشکیل بشوند به بنفد مطلب چیست ولی بالاخره مطلبی هم ارزش بیرون نیامد . . .

اگر مسئله طراز اول هم بود . . . هر حال از نقطه نظر بطور جریان این ماده از مواد نظامنامه عملی نشده و نظایر این خیلی زیاد است . یکی دیگر از چیزهایی که مورد نظر ما بود این بود که کمیسیون عریض را يك قدری اهمیت بدهیم بالاخره کمیسیون عریض مجلس بمثل پست است و این مسئله متناسب با حیثیات مجلس لایحه ما گفتیم عدد کمیسیون عریض دوازده نفر است و بالاخره سعی کنید که اشخاص بهت کار دارتری انتخاب شوند اگر چه آقایان فعلی هم بهت کار دارند ولی بیشتر وقتشان صرف تصویب مرخصی ها میشود ما در نظر گرفتیم کمیسیون مرخصی ضمیمه محاسبات مجلس بشود از نقطه نظر تماسی که با محاسبات مجلس دارد و کمیسیون عریض مستقلاً بهاریض رسیدگی کند و بالاخره تاخرین جواب قانونی وزیر قانع شود والا در مجلس مطرح کند خلاصه يك موادی است که بنده حالا بخوام یکی بکیش را بخوانم موجب تصنیف وقت آقایان است البته در موقع شور مواد ملاحظه خواهند فرمود تقریباً هفت هشت ماده است که در تجدید نظر اصلاح نشده است بقیه موادی اصلاح شده و هر يك شاید جاهایی داشته باشد که بعد در موقع شور عرض خواهد شد اما اعتراضاتی که آقای دکتر یاد داشت کرده بودند غیر از آن دو ایرادی که خود بنده هم مخالفم ولی بالاخره ناچارم نظریه کمیسیون را در ضمن جواب سایر اعتراضات عرض کنم یکی این بود که فرمودند کمیسیونها چرا از شعب انتخاب شود و از مجلس انتخاب نشود برای اینکه در مجلس اقلیت و

اکثریت است همه اینها صحیح ولی در مجلس اقلیت و اکثریت است در شعب هم اقلیت و اکثریت است بالاخره شعب شش قسمت از مجلس است مجلس را شش قسمت کرده اند هر يك اسمش شعبه است بنده اگر در مجلس موافق دولت هستم در شعبه هم موافقم و اگر مخالف دولت هستم در مجلس مخالفم در شعبه هم مخالفم هیچ تلاشی از حیث اراده نرات اقلیت و اکثریت ندارد که ما بگوئیم کمیسیونها از شعب انتخاب شود یا از مجلس بعلاوه کمیسیون بودجه که یکی از کمیسیونهای فعلی است یا کمیسیون عریض و بعضی کمیسیونهای دیگر از شعب انتخاب میشود و خیلی هم انتخاباتشان سرپرست است انتخاب در مجلس فقط باعث تصنیف وقت مجلس است برای اینکه انتخاب هشتاد نفر و کاندیدا مین کردن و تقسیم کردن بین وکلا با آن مقدمانی که در نظرمان هست (حالا این دوره قدری کمتر شده است) اگر ادوار گذشته شریف میداشتند میدیدید که چه جاروجنجالی در اطراف انتخاب کمیسیونها بعمل میآمد بدون اینکه موجهی داشته باشد اگر ما انتخابات را به شعب واگذار کنیم بيسرو صدا تر سرپرست و تناسب و تخصص هم اگر باشد بیشتر است برای اینکه در آنجا يك مواجهه هائی هست که بالاخره بطور کلی در يك وضعیت مبهمی کسی خودش را کاندید میکند . اگر چنانچه در يك وضعیت محدودی کاندید شود البته يك رعایتی در یکدیگر میکنند و يك تناسبی بیشتر رعایت میشود و اگر شما دقت کنید در کمیسیونهای که از شعب انتخاب شده اند سابق را مراجعه بفرمائید می بینید السب این است که از شعب انتخاب شود و سریعتر هم خواهد بود معذک بستم بنظر آقایان است . آقایان نظریه شاف در شور اول معلوم می شود که کمیسیون ها از شعب انتخاب شوند بهتر است یا از مجلس . بالاخره هر چه نظریه اکثریت بود همان خواهد شد این چیز مبهمی نیست و تأثیر زیادی ندارد دیگر اینکه فرمودند در تمام مجلس دنیا دارند قوانین را دو سه مرتبه تحت شور میگذارند چرا ما بیاییم اصل را يك شوری قرار بدهیم .

ما از نقطه نظر وضعیات خودمان و احتیاجات خودمان و احتیاجی که مملکت بسرعت کار دارد باید نظامنامه را بنویسیم و بالاخره تقلید و تبعیت هم که میکنیم با تمام لوازمش باشد در فلان مملکت اروپا یا آمریکا اگر شور میشود شورشان شبیه بشور بنده و جنابهای لیست خوب است دبسپیلین است ولیدر است لیدر مخالف حرفهایش را میزند لیدر حزب بعنوان موافق دفاعش را میکنند بعد هم رای میگیرند و تمام میشود . این ترتیب که اینجا معمول است آنچه معمول نیست و هنوز هم خیلی زود است که ما بتوانیم آن مقدمات را فراهم کنیم بنا بر این آنها ممکن است يك قانون صد ماده را در دو دقیقه بگذرانند مثل معاهداتی که ما خودمان میگذرانیم باین ترتیب که معمول به ماست آنها دقت نمیکنند اگر اساساً لوائح دو شوری باشد وقت مجلس بیشتر ضایع میشود و بالاخره من متأسفم از اینکه ایرانیها اخلاقشان این است (و ما هم مظهر ایرانی ها و نماینده آنها هستیم) همیشه کار را آخر موقع میکنیم چرا آمدند گفتند استیفاف لازم نیست ده ماه باشد یا نهمزاید مدتش کم باشد برای اینکه بدیم ایرانی صبر میکنند روز آخر مدت حواش جا میآید خود ما لوائح را میگذاریم جیبمان روزی که میخواهد مطرح شود میفرستیم اداره تقنینیه عقب لوائح در صورتیکه لوائح را مدتها قبل توزیع کرده اند و بالاخره ما مراجعه نمیکنیم . آقای مدرس يك وقتی در کمیسیون عدلیه میگفتند ما بنا بر این بگذاریم که در مملکتان اصل استیفاف باشد در صورتیکه ظاهر این است که استیفاف خلاف اصل است از نقطه نظر مملکت ما و اینکه قضات بدائی ما درست ورزیده نیستند و حالا انفرادی شده اند و بیشتر باید در عملیات آنها دقت کرد گفته شد اصل استیفاف باشد نه اینکه اصل عدم استیفاف باشد - شما ممکن است نظرمان این باشد که اصل دو شوری باشد و موارد يك شوری را منها کنند بنده عقیده ام این است که اصل يك شوری باشد و موارد دو شوری را منها کنیم اصلاً ما چند چیز را از موارد يك شوری جدا کردیم کلیه لوائح خرجی که میآید مگر يك شوری نیست ؟ مگر اهمیت

لوائح خرجی کمتر از سایر لوائح است ؟ اینطور که نیست اهمیتش شاید در بعضی قسمتها بیشتر باشد تمام يك شوری است و بهجوقت مورد اعتراض نماینده نشده است در مورد لوائح خارجی امتیازاتی که میخواهیم بخارجیه بدهیم چه بدول خارجی چه بانباغ خارجی و در موارد قرار داد و مقاولات هم ما در اینجا قید کرده ایم که حتماً باید دو شوری باشد و در قسمت وضع مالیات و عوارض هم باز قید کرده ایم دو شوری باشد برای اینکه دقت و مطالعه بیشتر میشود . در سایر موارد بمقیده بنده هیچ وجهی ندارد که دو شوری باشد مثل هم بنده خیلی دارم که حالا نمیخواهم عرض کنم قانون بدبده را اما مواد آخرش رساندیم در شور دوم و از بین رفت در صورتیکه اگر يك شور بود تمام شده بود کاهسی ما جنبه افراط را میگیریم دولت جنبه تفریط گاهی برعکس ما جنبه تفریط را تعقیب میکنیم دولت طرف افراط را میگیرد چرا دولت می باید پشت زببون تقاضای فوریت لوائح را میکند برای اینکه اصل دو شوری است خودش را میخواهد راحت کند که زود تمام شود در صورتیکه هیچ فوریت هم ندارد و ادله فوریت کافی نیست از نقطه نظر سرعت عمل تقاضای فوریت میکنند ما از نقطه نظر خودمان باید ترتیبی برقرار کنیم که من بعد دولت اینقدر تقاضای فوریت نکنند راهش این است که چیزهایی که مهم نیست ما يك شوری کنیم يك قسمت از قوانینی که محتاج الیه مملکت است قوانین قضائی است که مبرود بکمیسیون عدلیه چرا مبرود ؟ برای اینکه سه چهار هزار مواد قوانین مربوطه به عدلیه را اگر بخوانند بیاورند دو شوری از مجلس بگذرانند از خود آقا میپرسم هیچ عملی هست ؟ نتیجه این میشود که اختیار بدهند بکمیسیون دوازده نفری اگر ما يك وضعیت معتدلی را ایجاد کنیم بوزارت عدلیه بگوئیم حالا که لوائح شما يك شوری است بیاورید بمجلس يك شور بشود شاید دولت هم این قدر ها از نظریه ما اجتناب نکند برای اینکه مقصود سرعت در کار و تسریع در عمل است

در هر صورت این نظریه ماها بود حالا آقایان اگر نظرشان این است که ده شوری هم باشد خود دانند جنبه افراط و تفریط را اگر ما رها کنیم و جنبه معتدلی را برای خود ایجاد کنیم اینطور نمیشود که بالاخره حالا يك بلديه قانونی هم نداشته باشیم. شما مراجعه کنید بمواردی که پیش آمده است از نقطه نظر نظامنامه داخلی مجلس و نظریات خارج و داخل به بینید اگر ما يك نظامنامه داشتیم که از نقطه نظر عمل سریعتر بود شاید بهتر بود. در قسمت معاهدات با خارجی ها و وضع مالیات و عوارض بنده هم موافق هستیم که سه شوری باشد ولی در سایر موارد که مربوط بمسائل داخلی مملکت است که اهمیت ندارد مثل لوایح خرجی يك شوری باشد يك موضوع دیگر که مورد انتقاد آقای دکتر شد این بود که چرا متمم شناخته شود خود بنده هم معتقدم که متمم شناخته نشود یا بشود هیچ تأثیری ندارد و آقای فیروز آبادی هم يك اشاراتی فرمودند که بالاخره برخلاف آزادی وکیل است که شناخته شود بنده عقیده ام این است که متمم معنی ندارد لارای است . . .

کازرونی - مخالف است

مخبر - متمم را از نقطه نظر نظامنامه داخلی شما در ردیف مخالف حسابش نمیکند متمم لارای است میدانند این خوب است یا نیست یا در تحت تأثیری واقع شده یا می رسد بالاخره بهر تعبیری که شما میخواهید بفرمائید ولی اگر از نقطه نظر صفت وکیل متمم را معین کنیم خیلی خوب است برای اینکه وکیل یکی از صفات برجسته اش رشادت است یکی از صفاتی که وکیل باید داشته باشد شجاعت است و بنده این صفت را بر سایر صفات ترجیح میدهم خوب راستی راستی اگر چنانچه بفهمم مضار و منافع يك موضوعی را متمم باشد و خود را معرفی کنند که نفهمیدم و اگر راستی راستی مخالف است چرا در برده استنار منع خودش را مخفی کند بالاخره علناً خودش را معرفی کند بالاخره بنده شخصاً اصراری ندارم که حتماً اینطور بشود که يك مرتبه موافقین قیام کنند يك مرتبه

که این شکایات را هم نمیکند. يك موضوع دیگری که مورد ایرادشان بود این بود که چرا مرخصی محدود بشود. بنده بنظرم میاید که اقداماتی (اقدامات نمیشود تعبیر کرد) يك اظهاراتی از طرف نمایندگان اینقدرها متناسب با حیثیات و شؤونات خود نمایندگان نیست ما در اینجا راجع بمرخصی ها دیده اید هی موافقت و مخالفت میکنیم حرفهای زننده میزنیم در صورتیکه اصل مطلب درست است هر نماینده لا اقل مثل مستخدم دولت حق یکماه مرخصی در سال دارد این اصل است اگر نماینده برای مدت یکسال يك ماه مرخصی خواست باید که بیستون بدهد در مدت دو سال دو ماه باید بدهد اگر خیر فوق العاده بود بنظر مجلس واگذار شود شما برای مستخدمین اداری دولت این حق را قائل هستید که سالی يك ماه حق مرخصی دارند ما هم در باره نمایندگان همین اصل را قائل شدیم که بیستون حق دارد خودش این مرخصی را بآنها بدهد منتهی مدت مرخصی متناوب باشد یا متوالی این بسته به نظر مسترخص است بعلاوه وقتی که صورت مجلس را میخوانند ملاحظه بفرمائید خواننده میشود فلان کس يك ساعت در آمده فلان آقا ده دقیقه در آمده یا فلان آقا اصلاً نیامده بعد از طرف آقایان اعتراض و ایراد میشود مسئله به هیئت رئیسه میرود و در آنجا تحقیق و رسیدگی میشود که آیا من واقماً اجازه خواسته بودم یا شاهد من مثلاً فلان آدم است بالاخره یکی تکذیب میکند یکی تردید میکنند به عقیده بنده تمام این ها خارج از تراکت است حالا ما در این جا پیش بینی کرده ایم که این اعتراضات اصلاً نباید بشود بنده فرضاً اگر اعتراض دارم بمقام ریاست عرض میکنم و ایشان امر میفرمایند اصلاح بشود بالاخره این ها يك چیزهایی است ولو اینکه خیلی کوچک است ولی از نقطه نظر جریان کار يك چیزهایی است که باید اصلاح شود و اگر چنانچه ما این اصل را قبول کنیم و قائل شویم که وکیل در سال حق يك ماه مرخصی دارد غیر از مواقع و موارد فوق العاده از قبیل کسالت مزاج و غیره مثل آقای آقا میرزا هاشم آشتیانی که همه ما ما میدانیم ایشان

مرض هستند و هر وقت هم حالشان خوب بشود میایند و ما هم رأی میدهیم غیر از این موارد فوق العاده که پیش میاید اگر کسی خواست برای کارهای خودش برود مثلاً بنده اگر خواستم برای کارهای شخصی خودم بدامغان بروم سالی یکماه حق مرخصی دارم و کسی حق ندارد بر بنده اعتراض کند یا بنده بدیگری اعتراض تمام اما مسئله اینکه وکیل اگر شش ماه نیاید منزل است این نظر کمیسیون سابق است و این ماده مورد اختلاف شد اغلب رفقا هم مخالفت کردند و مذاکرانی شد بالاخره قضیه حل نشد ما هم برای اینکه وقت را تلف نکرده باشیم بمجلس رایورت دادیم تا تکلیفش در این جا معلوم شود

موضوع دیگری که آقای فیروز آبادی اعتراض کردند این بود که تاخیر تصویب نمایندگی چرا موجب استفاده حقوق باشد این مسئله سابقاً هم تحت مذاکره و مباحثه آمده بود که اگر فرضاً جنابعالی یا بنده بی لطف شدید یا بنده نسبت بشما کم ارادت شدم بواسطه يك نظریات خصوصی که بنده و جنابعالی بهتر میدانیم ممکن است اعتبار نامه بنده را مثلاً سه ماه تاخیر بیندازید و بنده سه ماه در مجلس معطل بشوم بعد هم تصویب میشود و در این مدت هم بنده مثل جنابعالی کار و خدمت کرده ام فقط تفاوت من باشما همین بوده که اعتبارنامه شما زود تر تصویب شده ولی مال من بواسطه يك مرجعیتی که پیش آمده چند ماه به عهده تعویق افتاده در این صورت چرا نباید به بنده حقوق داده شود ۱۹ ما همچو قائل شدیم که وقتی اعتبارنامه تصویب شد از همین روز اول باید باو حقوق داده شود زیرا این مسئله کانت از صحت نمایندگی است. و اگر هم چنانچه رد شد که هیچ حقوق داده نمیشود در هر حال مقصود این است اگر تصویب نمایندگی يك نفر وکیل بدهد تعویق افتاد و بعد از چندی مجلس اعتبارنامه او را تصویب کرد از آن مدتی که در مجلس بوده باید حقوق بگیرد این يك چیزی نیست که از نقطه نظر بودجه عمومی تأثیری داشته باشد ولی ممکنست از نظر بودجه شخصی يك نفر نماینده

مؤثر باشد. در هر صورت اینها عراضی بود که در جواب آقایان مخالفین لازم بود عرض کنم حالا اگر سایر آقایان هم ایراداتی دارند در موقعتش جواب عرض خواهد شد. ولی بهتر این است که فعلا مذاکره در کلیات کافی باشد و مواد مطرح شود. مبحث هم یک مبحث خیلی خوبی است از نقطه نظر ما. و در واقع یک ورزش و کالتی است مطالعه و مباحثه در اطراف این مسئله خیلی مفید است. بعد آقایان نظریات خودشان را بگویند در ضمن پیشنهادهای اظهار دارند و در شورائی آنوقت نظریات معلوم خواهد شد. اگر راستی دیدیم نظر مجلس بر این است که این نظامنامه تصویب شود که راپورت ثانوی خواهیم داد و اگر دیدیم خیر آقایان مخالفند و میل دارند که همان نظامنامه سابق باشد و بعضی سوادش متروک باشد یا سابقه های نظامنامه را بگیرد دیگر در شورائی این راپورت را نمی آوریم و میگذاریم برای دوره های دیگر.

رئیس - پیشنهادی از آقای فهیمی رسیده است قرائت می شود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که این راپورت از دستور خارج و به کمیسیون برگردد تا موادی که قابل تغییر و اصلاح فوری است مجدداً پیشنهاد نمایند. بعضی از نمایندگان

کازرونی (دلیلش را گوش بدهید صبر کنید بگویند) رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - بنده با این راپورتی که کمیسیون راجع به نظامنامه داخلی داده از اول تا آخرش مخالفم. علتش این است که در ابتدای مشروطیت در دوره اول مجلس یک قانون اساسی نوشته شد برای آزادی و مشروطیت و برای داشتن پارلمان با یک زحمت زیاد و خدمات فوق العاده در دوره دوم مجلس در موقعتی که قسمت استبداد از بین رفته بود و آزادی خواهان مسلط بودند و مجلس اقتدار داشت و مشروطیت حقیقه معنی داشت در چنین موقعی با نهایت سعی و جدیت این نظامنامه نوشته شد و این نظامنامه برای مجلس شورای ملی مملکت مشروطه و آزادی است و چند سال هم هست

در این جا دیدم این ترتیبی که معین شده بکلی مخالف با قانون اساسی و مشروطیت است. در مملکت مشروطه باید مسئله اقلیت و اکثریت در کار باشد در نظامنامه داخلی مجلس باید نظر اصلی مراعات قانون اساسی باشد و در این نظامنامه که نوشته اند رعایت این مسئله نشده قانون اساسی دستور اصلی نمایندگان است منتهی طرز اجرا و رویه که برای این دستور باید در کار باشد توسط نظامنامه داخلی معین میشود. فعلا هم ما این قدر احتیاج و ضرورت نداریم که تمام مواد نظامنامه را از سر تا ته بهم بزیم. میفرمائید لوائح يك شورى باشد این کار بسیار غلطی است برای اینکه لوائح باید دو شورى باشد که از اول مواد تا آخر مواد يك مرتبه نمایندگان به بینند و دقت کنند بعد در مرتبه و شور دوم با دقت و مطالعه بآن رأی بدهند ممکن است در آخر و در شور دوم يك چیزهایی به بینند و بنظرشان برسد که با مواد شور اول متناقض باشد

خودشان هم مثل زدید که در سایر جاها لیدرهای طرفین در لوائح مداخله و مدافعه میکنند و حرفش را میزنند و بعد رأی میدهند. با وجود اینکه در آنهاجا اختیار لیدرهاست لوائح را دو شورى میکنند پس در جائی که در این ممالک این اصل رعایت میشود در این جا هم بطریق اولی باید باشد حالا کار نداریم که در این مجلس الحمد لله همه موافقیم و هیچ مخالفتی نداریم ولی ما باید این فکر را بکنیم که نظامنامه را برای مملکت مشروطه نوشت از نقطه نظر خودمان نباید بنویسیم بلکه برای مجلس شورای ملی و از نقطه نظر مجلس باید بنویسیم شاید در ادوار بعد يك اقلیت و اکثریتی در مجلس ایجاد شد. نظرها همیشه باید به اقلیت و اکثریت و نظامات مجلس باشد

روحی - در کلیات صحبت میکنید

کازرونی - مکرر اینطور شده است

فهیمی - چون بنده دیدم غالب آقایان اظهار مخالفت با این راپورت میکنند پیش خودم فکر کردم شاید این راپورت رد شود در صورتیکه شاید لازم باشد يك اصلاحاتی در آن بشود از این جهت پیشنهاد کردم

برود بکمیسیون و کمیسیون يك نظریاتی در آن بکنند و آنهائی را که بعقیده خودشان هم که الان فرمودید نظری در آن ندارید خارج کنید و آن موادی را که واقعا امروزه طرف احتیاج است اصلاح کنید (ده بازده ماده هر چه هست) آنها را اصلاح کنید و بیاورید به مجلس و ما هم رای میدهم آن مواد دیگرش را بگذارید برای بعد شاید يك موقع دیگری هم پیش بیاید که اصلاح چهار ماده دیگرش لازم باشد البته در موقع خودش مجلس دیگر اصلاح خواهند کرد. اما اینکه حالا ما بیائیم و يك مرتبه از سر تا ته مواد را بر هم بزیم این صحیح نیست.

رئیس - آقای بیات

مرضی قلیخان بیات - همان طوری که آقای یاسائی اظهار کردند بنده عقیده ام این است که حقیقه مذاکره در اطراف نظامنامه برای همه آقایان مفید است زیرا که يك درس عملی است برای آقایان (بعضی از نمایندگان - صحیح است) و مباحثاتی میشود در ضمن مطالب حل میشود کازرونی - برای تدریس است؟

مرضی قلیخان بیات - بنابر این بنده عقیده ام این است که حالا مذاکره بشود در ضمن مذاکرات مطالب بدست میآید این فستهای راهم که آقای فهیمی فرمودند باید اصلاح شود شاید بنده هم با نظریه ایشان موافق باشم ولی خبر کمیسیون هم که نمیتواند تشخیص بدهد که آقایان با کدام يك از مواد مخالفند و با کدام موافق. و مواد را از هم جدا کنند پس بهتر این است که خود آقای فهیمی هم موافقت فرمایند و پیشنهاد خودشان را مسترد بدارند و اجازه بدهند که در اطراف این راپورت مذاکره و مباحثه بشود و در ضمن مذاکره زمینه و نظریه مجلس معلوم خواهد شد که با کدام يك از مواد مخالف است و با کدام موافق بالاخره این راپورت هم دو شورى است. حالا مذاکرات میشود و زمینه بدست میآید در شور اول نظریه مجلس معلوم میشود و بعد در شور دوم راپورتی که از کمیسیون داده میشود جامع خواهد بود و دیگر محتاج به مباحثه زیاد نیست و اشکالی ندارد

فهیجی - بسیار ختوب . بنده هم موافقت میکنم .
 رئیس - پیشنهاد آقای روسی هم قابل تفتیت نیست
 روسی - اجازه فرمائید عرض کنم . .
 رئیس - بالاخره این پیشنهاد بک شور شدن اصل و
 موقع خودش را از دست داد ماده ۷۴ تکلیف بک
 شوری شدن را معلوم کرده . حالا باید دید مذاکرات
 کافی است ؟

روسی - بنده عرضی دارم

رئیس - بفرمائید

روسی - مجلس بک نظامات و مقرراتی داشته که
 شش هفت دوره بان عمل میشده و دو نفر هم حالا
 بیشتر در آن صحبت نکرده اند فقط آقای فیروز آبادی و
 آقای دکتر حسن‌نخان صحبت داشته اند ما حالا میخواهیم
 تمام آن مقررات شش هفت دوره را امروز تغییر بدهیم
 در صورتیکه کسی حرف نزده و آقایان نظریه خودشان

را اظهار نکرده اند چه جمله دارید ؟ خوب است اجازه
 بدهید نواقص و معایب این راپورت را در ضمن اصل
 اظهار بکنیم آنوقت داخل در مواد بشوید .
 رئیس - رأی گرفته میشود بکفایت مذاکرات . آقایانی
 که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند .
 (دو سه نفر قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد . از طرف آقای ملک مدنی و
 آقای زرار پیشنهاد ختم جلسه شده است ولی قبل از اینکه
 جلسه را ختم کنیم آقای ملک زاده نماینده محترم عواسته
 اند که بنده باستحضار آقایان برسام که اگر ملک زاده
 اتوهوبیش مصادف با آژان شده است نه ایشان هستند
 و نه از فامیل ایشان (بعضی از نمایندگان - صحیح
 است) جلسه آینده پنجشنبه ۲۶ سه ساعت قبل از ظهر .
 دستور مذاکره در بقیه شور در کلیات نظامنامه داخلی
 مجلس شورای ملی

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)